

Tantárgy neve/kódja:	Tematikus előadás 4. A Kárpát-medence római kori régészete BTR-DK-704
Tárgyfelelős:	Doktori programvezető
Tantárgy oktatója:	Dr. Beszédes József Dr. Vass Lóránt
Kreditszám:	10
Óratípus:	előadás
A tantárgy céljának rövid ismertetése:	A kurzus a római kori Pannonia és Dacia provincia, valamint a Kárpát-medence barbaricum-i részének történetével és régészetével foglalkozik. A hallgatók az előadások során megismerkednek az említett térség Kr.u. 1. század és 5. század közé eső gazdasági- és társadalomtörténeti folyamataival, valamint ezek régészeti lenyomataival. A kurzus során a legfrissebb szakirodalom bemutatása, illetve ennek keretén belül a legfontosabb szakmai kérdések, vitatott történeti-régészeti interpretációk tárgyalása is hangsúlyos szerepet kap.
Elsajátítandó elméleti ismeretanyag:	A tantárgy vizsgakövetelménye az előadások során leadott tananyag, amely ppt formájában elküldésre kerül a hallgatóknak, ezen felül az alább közölt kötelező irodalom órákon megadott fejezetei. Az elsajátítandó ismeretanyag alapvetően a fontosabb pannoniai és daciai városok, települések topográfiáját, az említett provinciák és a Barbaricum történetét és fontosabb régészeti emlékeit, leleteit öleli fel. Kiemelten hangsúlyosan szerepel a tartományok megszervezése, igazgatása és határainak védelme (limes).
Elsajátítandó gyakorlati ismeretanyag:	A fontosabb pannoniai és daciai városok, települések, valamint a Barbaricum történetének és régészetének gyakorlati ismeretei.
A 2-4 legfontosabb kötelező irodalom felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, (esetleg oldalak), ISBN)	Budai-Balogh Tibor – Vámos Péter – Vass Lóránt (Szerk.): <i>Aquincum 130 - a java. Válogatás az aquincumi ásatások elmúlt 130 évének legjobb leleteiből.</i> Aquincum Nostrum III.9. Budapest 2025. ISSN 2939-8347 Mócsy András–Fitz Jenő (szerk.): <i>Pannonia régészeti kézikönyve.</i> Akadémia Kiadó, Budapest 1990. ISBN 963055500x Visy Zsolt (szerk.): <i>Magyar régészet az ezredfordulón.</i> Teleki László Alapítvány, Budapest 2003. ISBN 963 86291 07 7 Tóth Endre: <i>Studia Valeriana. Az alsóhetényi és ságvári késő római erődök kutatásának eredményei.</i> Dombóvár 2009. ISBN: 9789630678636 Borhy László-Szabó Miklós: <i>Magyarország története az ókorban.</i> L'Harmattan Kiadó, Budapest 2015. ISBN 9789632369952 Kiss P. Attila: <i>Ki hagyná el Ásiát, Africát, vagy Italiát, hogy Germániába menjen? Germánok a Kárpát-medencében.</i> Martin Opitz Kiadó, Budapest 2023. ISBN 978-615-6388-32-2. HU-ISSN 2064-8162
A 2-4 legfontosabb ajánlott irodalom felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadás adatai, (esetleg oldalak), ISBN)	Beszédes József: <i>Római kori sírkövek Carnuntumból és városi territoriumáról.</i> Studia ad Archaeologiam Pazmaniensia 19, Budapest 2020. ISBN 978-615-5766-40-4 Mócsy András: <i>Pannonia a korai császárság idején.</i> Apolló Könyvtár 3. Akadémia Kiadó, Budapest 1974. ISBN 9630507218

	<p>Mócsy András: <i>Pannonia a késői császárkorban</i>. Apolló Könyvtár 4. Akadémia Kiadó, Budapest 1974. ISBN 963050720X</p> <p>Tóth Endre: <i>Dacia római tartomány</i>. In: Erdély története három kötetben (főszerk.: Köpeczi Béla). Akadémia Kiadó, Budapest 1986³, 46-106. ISBN 963-05-4203-X</p> <p>Wilkes, John: <i>The Danube Provinces</i>. In: The Cambridge ancient history. The high Empire, AD 70-192 The Cambridge ancient history. Vol 11 (eds.: Bowman, A. K., Garnsey P., Rathbone, D.) Cambridge University Press, 577-603. ISBN 978-0-521-26335</p> <p>Tóth Endre-Vida Tivadar-Takács Imre (szerk.): <i>Szent Márton és Pannonia. Kereszténység a római világ határán</i>. Pannonhalma 2016. ISBN 2399956753855</p>	
Elmélet-gyakorlat aránya:	Elméleti óra óraszám: 2	Gyakorlati óra óraszám:
Az alkalmazott oktatási módszerek:	Az órák előadás keretében folynak, amelyek jobb megértését képi illusztrációval, magyarázatokkal és forrásmegjelölésekkel gazdagon ellátott ppt-k segítik. Ezen kívül múzeumi látogatások során hozzuk élményszerűvé, tapinthatóvá az elsajátítandó tudást a hallgatók számára.	
Az értékelés módja:	három fokozatú értékelés	
Az értékelés kritériuma:	A szóbeli vizsgához a megadott szakirodalom, és az órán elhangzott ismeretanyag értő elsajátítása, valamint a szakmai terminus technikusok pontos elsajátítása szükséges.	
Miként járul hozzá a tantárgy a doktori iskola képzési programjában tanulási eredményként megjelölt MKKR 8. szintű tanulási eredmények eléréséhez.	A tantárgy a szükséges lexikális tudás elsajátításán kívül elősegíti az összetett gondolkodást, a szakirodalmi információk kritikus elemzését, és az adott tudományos kérdések, problémák sokrétű megközelítését. Az összehasonlító elemzési készség javításához is hozzájárul a tantárgy, amennyiben nélkülözhetetlen a két említett provincia és a Barbaricum történeti fejlődésének, valamint régészeti leletanyagának egymással való összevetése, a különbségek és hasonlóságok figyelembevételével.	